

§ 1. Formål

Denne forskriften setter krav til forvaltningsmessige forhold og tekniske løsninger knyttet til nybygging, vesentlig utvidelse og rehabilitering av mindre avløpsanlegg, slik at hensynet til vannforekomstene og brukerinteressene ivaretas.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder utslipp av sanitært avløpsvann fra bolighus, hytter, bedrifter og liknende virksomhet med utslipp mindre enn 50 pe, jf. forurensningsforskriftens § 12-1.

Virkeområdet er avgrenset til bygg som enten har innlagt vann eller på annen måte har utslipp av sanitært avløpsvann som medfører fare for forurensning. Kravene i lokal forskrift erstatter kravene i forurensningsforskriften § 12-7 til § 12-13, for øvrig gjelder forurensningsforskriften.

Unntatt fra forskriftens virkeområde er bebyggelse der avløp er tilkoblet offentlig avløpsanlegg. For anlegg som bare slipper ut gråvann, gjelder forskriften bare dersom det er innlagt vann.

§ 3. Definisjoner

Definisjonene i forurensningsforskriftens § 11-3 gjelder for denne forskriften. I tillegg gjelder følgende:

- a. *Innlagt vann*: Vann fra vannverk, brønn, cisterneanlegg eller lignende som gjennom rør eller slange er ført innendørs, samt innvendig cisterneanlegg med samlet volum på mer enn 25 liter. Hageslanger omfattes av uttrykket «rør eller ledning» når den brukes til aktiv oppfylling av innvendig tank. Det samme gjelder om man leder regnvann gjennom takrenne og videre inn i bygningen for passiv oppfylling av innvendig tank.
- b. *Sanitært avløpsvann*: Vann fra toalett, kjøkken, bad, vaskerom eller lignende. Samlebetegnelse for gråvann og svartvann.
- c. *Gråvann*: Avløpsvann fra kjøkken, bad, vaskerom eller lignende, avløpsvann fra toalett er unntatt..
- d. *Svartvann*: Avløpsvann fra toalett.
- e. *Separatutslipp*: Utslipp fra et privat avløpsanlegg for ett enkelt fritidsbygg eller boligbygg.
- f. *Personekvivalent, pe*: Den mengde organisk stoff som brytes ned biologisk med et biokjemisk oksygenforbruk målt over fem døgn, BOF5, på 60 g oksygen per døgn. Avløpsanleggets størrelse i pe beregnes på grunnlag av største ukentlige mengde som samlet går til overløp, renseanlegg eller utslippspunkt i løpet av året, med unntak av uvanlige forhold som for eksempel skyldes kraftig nedbør.
- g. *BOF5*: Biokjemisk oksygenforbruk over fem døgn. Mål på innhold av organisk stoff i vann.
- h. *TKB*: Termotolerante koliforme bakterier. Indikator på forekomst av tarmbakterier.
- i. *Resipient*: Vannforekomst som mottar forurensninger fra avløpsanlegg. Resipient for infiltrasjonsanlegg er grunnvann. Resipient for andre typer anlegg er overflatevann (bekk, elv, sjø, innsjø, våtmark).
- j. *ADK1-kurs*: Kurs i praktisk utførelse av ledningsanlegg for vann og avløp, iht. NORVAR rapport nr. 124-2002.
- k. *Renseløsninger*: Fellesbegrep for installasjoner med formål å rense avløpsvann.
- l. *NS-EN-12566-3*: Europeisk norm: «Små avløpsanlegg for opptil 50 personekvivalenter (pe) – Del 3: Prefabrikkert og/eller montert på stedet».
- m. *Årssikker vannføring*: Vannføring som ved middeltemperatur over frysepunktet ikke tørker ut av naturlige årsaker oftere enn hvert tiende år i gjennomsnitt, jf. [vannressursloven § 3 c](#).
- n. *Kjørbar vei*: Vei som har tilfredsstillende snuplass eller gjennomkjøring og dessuten kurvatur, stigningsforhold, bredde og styrke for å tåle et kjøretøy av typen LL.
- o. *Etterpolering*: Med etterpolering i denne forskrift menes ekstra rensing etter hovedrensetrinn for å få stabilisert utslippskvaliteten og få redusert mengden smittestoffer i utslippsvannet.
- p. *Eiendom*: Tomt eller avgrenset område med samme gårds- og bruksnummer, ofte med en eller flere bygninger.

§ 4. Samlet plan, fellesanlegg og tilknytning til offentlig avløp

I henhold til forurensningsloven § 11 skal forurensningsspørsmål om mulig løses for større områder under ett. Kommunen kan derfor kreve at det utarbeides en samlet plan for avløpsrensing i et naturlig avgrenset område i forbindelse med utslippssøknader. Kommunen bestemmer planavgrensning for området som bør utredes i forbindelse med felles avløpsløsning eller tilknytning til offentlig avløp.

Kommunen kan også stille krav om samlet plan og fellesanlegg i områder der kommunen mener dette er naturlig.

Utslippstillatelse til avløpsanlegg for enkelthus eller hytter vil ikke bli gitt dersom omsøkt tiltak ligger i et område hvor det er et eksisterende fellesanlegg, eller hvor kommunen stiller krav om fellesanlegg.

Utslippstillatelse vil ikke bli gitt dersom pålegg om tilknytning til offentlig avløpsnett kan gis med hjemmel i plan- og bygningsloven, eller at omsøkt tiltak ligger i område for offentlig avløp.

§ 5. Prosjektering og utførelse

Etablering av nye utslipp, vesentlig økning av eksisterende utslipp av sanitært avløpsvann og vesentlig endring av avløpsanlegg, er søknadspiktig. Kravene til søknad og behandling av søknad er gitt i forurensningsforskriftens § 12-3 til § 12-5.

Foretak som prosjekterer eller utfører avløpsanlegg omfattet av denne forskriften skal være godkjent i aktuelle godkjenningssområder og godkjenningssklasser i henhold til plan- og bygningsloven. Dette gjelder både for søknad, prosjektering, utførelse og kontroll.

Den som utfører grunnundersøkelser eller prosjektering av jordreanseanlegg, eller utslippsanlegg med infiltrasjon i jord, skal i tillegg ha kompetanse i hydrogeologi, avløpsteknikk og jord som rensemedium. Anerkjente dimensjoneringskriterier for lukkede infiltrasjonsanlegg benyttes. Ved bruk av naturbaserte løsninger skal prosjekterende også utføre kontroll av utførelsen.

Ansvarlig utførende av naturbaserte løsninger skal ha dokumentert kompetanse i bygging av jordreanseanlegg, minimum kompetanse tilsvarende ADK1-sertifikat, eller dokumentert erfaring.

Det skal innhentes opplysninger om andre interesser som kan tenkes å bli berørt.

Slamavskilleren/reanseanlegget/tanken skal plasseres i nær tilknytning til tilfredsstillende kjørevei for slamtømmebil, max. 30 m avstand og 5 m høydeforskjell fra vei. Sammen med søknad om utslippstillatelse skal det legges ved en bekreftelse fra RTA om at anlegget kan tømmes med bil.

For anlegg der det ikke lar seg gjøre å komme til med slamtømmebil, skal det monteres slamtørke.

Dersom etablering av anlegg på annens grunn må det foreligge tinglyst erklæring som sikrer rettighet til å ha avløpsanlegget, eller deler av avløpsanlegget, på den aktuelle eiendommen.

§ 6. Dokumentasjon

Minireanseanlegg skal ha dokumentasjon som tilfredsstillende NS-EN-12566-3 eller tilsvarende standard for rensesgrad, slamproduksjon og gjennomsnittlig lufttemperatur. Øvrige reanseanlegg skal ha dokumentasjon på at anerkjent dimensjonering og utforming er benyttet.

Renseanlegg med naturlig infiltrasjon i grunnen skal i tillegg ha dokumentasjon på at anleggets størrelse og plassering er tilpasset de aktuelle vannmengdene og grunnforholdene på stedet. Dokumentasjonen skal omfatte grunnundersøkelse og inneholde informasjon om hydraulisk kapasitet, infiltrasjonskapasitet, løsmassenes egenskaper som rensemedium og risiko for forurensning. Løsmassenes egenskaper som rensemedium kan unnlates fra dokumentasjonen dersom reanseanlegget

kun renser gråvann.

Dokumentasjonen skal utføres av nøytrale fagkyndige. Prøver skal analyseres av laboratorier som er akkreditert for de aktuelle analysene. Analysemetoder nevnt i vedlegg 2 punkt 2.2 til kapittel 11 i forurensningsforskriften skal benyttes. Alternativt kan analysemetoder med dokumentert høy korrelasjon med analysemetodene i vedlegg 2 punkt 2.2 til kapittel 11 i forurensningsforskriften benyttes.

§ 7. Rensekrav

Anleggene skal oppfylle følgende krav til utslippskonsentrasjoner:

Parameter:	Utslippskonsentrasjon
<i>Tot-P (totalt fosfor)</i>	<i>< 1,0 mg/l (tilsvarer en renseseffekt på > 90 %)</i>
<i>BOF₅ (Organisk stoff)</i>	<i>< 25 mg/l (tilsvarer en renseseffekt på > 90 %)</i>

Renseeffekten skal beregnes som årlig middelværdi av det som blir tilført renseanlegget.

Dersom det kun slippes ut gråvann, skal gråvannet gjennomgå rensing i stedeagne løsmasser eller tilsvarende.

§ 8. Spesielle krav til løsninger

Minirensesanlegg skal være godkjent av norsk godkjenningsorgan. Minirensesanlegg kan godkjennes for hytter når de er godkjent av et norsk godkjenningsorgan i henhold til anerkjente testkriterier.

Alle renseanlegg, bortsett fra infiltrasjonsanlegg, skal ha en godt tilrettelagt mulighet for prøvetaking på utløp. Det må monteres prøvetakingskum dersom det ikke er et egnet sted for uttak av utløpsprøver i renseanlegget.

I infiltrasjonsanlegg for rensing av alt avløpsvann skal avløpsvannet fordeles under trykk. Det skal monteres peilerør i enden av grøftene.

Prefabrikkerte gråvannsrenseanlegg skal ha gjennomgått testing av objektive testorgan i henhold til anbefalte testkriterier fra fagmiljø på mindre renseløsninger.

§ 9. Tett tank løsninger

Som hovedregel tillates ikke tett tank som varig avløpsløsning. Kommunen kan i enkelte tilfeller godkjenne slike anlegg i tilknytning til fritidsboliger dersom annen renseløsning ikke er mulig.

Kommunen kan stille vilkår for bruk av tett tank, som:

- Det skal benyttes lavtspylende toalett, vacuumtoalett, el. tilsvarende
- Tett tank tillates kun for svartvann i kombinasjon med gråvannsrenseanlegg
- Tett tank skal ha alarm for høy vannstand.

§ 10. Toalettløsning for fritidsboliger

Toalettløsning for fritidsboliger som ikke skal ha, eller har mulighet for, vannklosett, skal være godkjent biologisk klosett (avløpsfritt) eller forbrenningstoalett hvor alt toalettavløpet forbrennes. Det er ikke tillatt med utslipp av overskuddsvæske eller kildeseparert urin fra toalettløsninger, med mindre det er gitt utslippstillatelse til særskilt renseløsning for overskuddsvæsken eller urinen. Det er ikke tillatt å lede overskuddsvæske fra toalett eller kildeseparert urin til renseløsning for gråvann.

§ 11. Utslippssted

Alle avløpsrenseanlegg skal som hovedregel ha infiltrasjon/etterpolering på land. Utslipp av rensed

avløpsvann fra minirenseanlegg, gråvannrenseanlegg og slamavskillere til sjø, tillates kun i områder der sjøresipient har vannkategori «Kystvann» i Vann-Nett.

Utslippssted for infiltrert avløpsvann fra slamavskiller til sjøresipient skal lokaliseres slik at utslipp til sjø lokaliseres minst 10 meter under laveste vannstand og minst 20 meter fra land.

Utslippssted for avløpsvann fra minirenseanlegg og gråvannrenseanlegg skal lokaliseres slik at utslipp til sjø lokaliseres minst 2 meter under laveste vannstand.

Utslippssted for avløpsvann fra renseanlegg skal for øvrig lokaliseres og utformes slik at virkningene av utslippet på resipienten og inngrep i naturen blir minst mulig, samt at konflikt med andre interesser unngås. Utslippssted som fraviker minimumskravene kan godkjennes i enkeltsaker etter vurdering av lokale forhold.

§ 12. Lukt

Avløpsanlegget skal dimensjoneres, bygges, drives og vedlikeholdes på en slik måte at omgivelsene ikke utsettes for sjenerende lukt.

§ 13. Drift og vedlikehold

Renseanlegget skal dimensjoneres, bygges, drives og vedlikeholdes slik at det har tilstrekkelig yteevne under alle klimatiske forhold som er normale for stedet der de ligger. Ved utformingen av anlegget skal dettas hensyn til variasjoner i mengde sanitært avløpsvann i løpet av året.

Prefabrikkerte renseanlegg og biologiske filtre, og andre renseløsninger som inkluderer mekaniske komponenter som krever periodisk ettersyn og vedlikehold, skal ha serviceavtale med renseanlegg-leverandør eller annen fagkyndig virksomhet. Som en del av serviceavtalen skal anleggene minst ha ett servicebesøk årlig av leverandør eller annen fagkyndig virksomhet.

Minirenseanlegg skal drives og vedlikeholdes i henhold til skriftlig drifts- og vedlikeholdsavtale, jf. vedlegg 2 punkt 2.3 til kapittel 11 i forurensningsforskriften.

Service-/vedlikeholdsforetak plikter å sende årsrapport for anlegg med service- og vedlikeholdsavtale til kommunen. Anleggseier skal ha kopi av servicereport ved utført service. På anmodning fra kommunen plikter også service-/vedlikeholdsforetak å fremlegge kopi av servicereport til kommunen.

§ 14. Prøvetaking

På servicebesøk skal det minst en gang per år tas en representativ utløpsprøve for å dokumentere at renskrav overholdes.

Det skal analyseres for parametere det er stilt krav til i denne forskriften eller i utslippstillatelsen. Analysemetoder nevnt i kapittel 11 i forurensningsforskriften kapittel 11, vedlegg 2 skal benyttes.

Prøvetaking, oppbevaring og konservering av avløpsprøver skal utføres i henhold til gjeldende veiledere for prøvetaking av avløpsvann.

Alle prøver skal analyseres av laboratorier som er akkreditert for de aktuelle analysene. Det skal analyseres for parametere det er stilt krav til i denne forskriften eller i utslippstillatelsen. Analysemetoder nevnt i kapittel 11 i forurensningsforskriften, vedlegg 2 skal benyttes.

All pålagt prøvetaking skal utføres av fagkyndig virksomhet og bekostes av eier.

§ 15. Eierskap

Felles private avløpsanlegg skal organiseres som andelslag/sameie eid av brukerne. Også ved utvidelse av eksisterende fellesanlegg kan kommunen kreve at anlegget organiseres som andelslag.

§ 16. Slamtømming

Ved installering av rensesanlegg som krever tømming, stilles det krav om at anlegget er tilgjengelig for tømming fra kjørbare vei.

Slamavskillere tilknyttet helårsbolig eller fritidsbolig skal tømmes helt for slam iht. kommunens slamtømmeordning, minimum hver 2. år for helårsboliger og hvert 4. år for fritidsboliger.

Minirensesanlegg skal tømmes iht. leverandørens spesifikasjoner eller ved behov, men minimum hver 2. år for helårsboliger og hvert 4. år for fritidsboliger.

Tette tanker tømmes ved behov og minimum hvert år.

Det er ikke tillatt å slippe ut avløpslam eller ristgods i en vannforekomst, verken ved dumping fra skip, utslipp fra rørledninger eller på noen annen måte.

Avløpsanleggene skal tømmes via kommunal tømmeordning og etter retningslinjer fra leverandørene.

For anlegg der det er montert slamtørke skal slam tømmes ved service/ettersyn iht. leverandørens spesifikasjoner. Slam skal leveres på godkjent behandlingsanlegg.

§ 17. Tilsyn og kontroll

Kommunen er forurensningsmyndighet og fører tilsyn og kontroll med at bestemmelsene og vedtak fattet i medhold av i forurensningsforskriften kapittel 12 følges.

Forurensningsmyndigheten har rett til og plikter å utføre tilsyn med avløpsanleggene. Tilsynet kan gjerne være risikobasert og vil også kunne omfatte kontroll av anleggenes ytelse samt kontroll av kvalitet på utført service og vedlikehold.

Tilsyn og kontroll utføres iht. kommunens tilsynsplan.

Kommunen har sanksjonsmulighet dersom anleggets ytelse ikke er tilfredsstillende, samt om service/vedlikehold er mangelfull, jf. forurensningsloven jf. § 80 jf. § 24, 3. ledd.

§ 18. Eldre utslipp

Utslipp etablert før 1. januar 2007, og som det på tidspunktet for etablering ikke var nødvendig med tillatelse etter den tids regelverk, er ulovlige fra 1. januar 2026, jf. § 12-16 i forurensningsforskriften, så fremt det ikke kan dokumenteres at de tilfredsstillende kravene i denne forskriften.

§ 19. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft fra vedtaksdato.